

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Черкаської області** в IV кварталі 2024 року свідчать, що зважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників та обігових коштів, а також недостатній попит респонденти послабили свої очікування щодо обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та щодо перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у III кварталі 2024 року – 11.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- зростання цін на споживчі товари та послуги: частка респондентів, які очікували, що зростання цін не перевищить 10.0%, становила 55.0% (у попередньому кварталі – 61.1%), у цілому по Україні – 46.3%. Головними чинниками інфляції респонденти називали воєнні дії, витрати на виробництво та податкові зміни (графік 2);
- посилення девальвації національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 80.0% респондентів (у попередньому кварталі – 61.1%), у цілому по Україні – 92.8%;
- незначне погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 5.0% (у попередньому кварталі – 11.8%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.2%;
- повільніше зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку: баланси відповідей – 5.3% та 16.7% відповідно (у III кварталі 2024 року – 33.3% та 28.6% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – 9.0% та 7.7% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 15.0% та 5.0% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 11.8% та 5.9% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.6% та 9.3% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 15.0% (у III кварталі 2024 року «мінус» – 11.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва дещо нижчими темпами: баланси відповідей – 85.0% та 55.0% відповідно (у попередньому кварталі – 94.4% та 61.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют (вплив чинника значно посилюється), ціни на сировину та матеріали (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції (нижчими темпами) та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 45.0% і 42.1% відповідно (у попередньому кварталі – 55.6% і 44.4% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, брак обігових коштів (вплив цього чинника значно посилюється) та недостатній попит (графік 5).

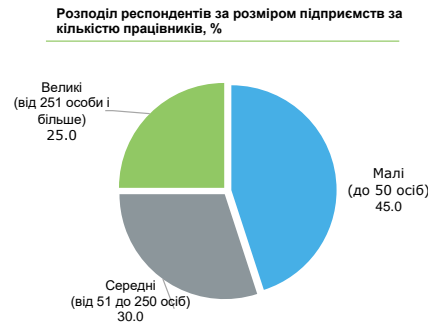
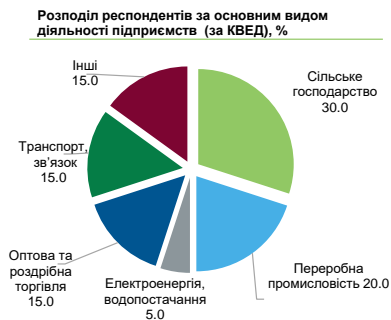
За оцінками підприємств, їхні потреби в позикових коштах найближчим часом зростуть (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом залишилися жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, значні коливання курсу гривні до іноземних валют і невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (вплив чинника значно посилюється) (графік 10).

80.0% респондентів зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

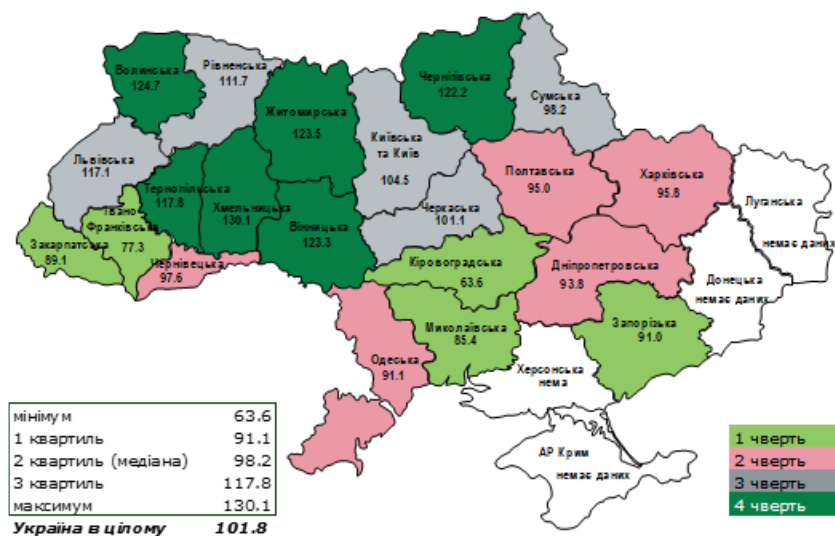
- поточний фінансово-економічний стан погіршився й оцінювався як поганий: баланс відповідей – «мінус» 15.0% (у III кварталі 2024 року – 5.6%), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 15.0% (у попередньому кварталі – 11.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 26 листопада 2024 року;
- опитано всього 20 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

³кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
^{**}медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

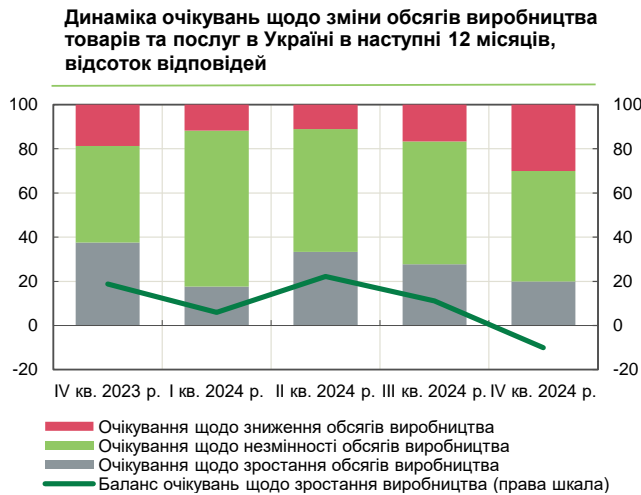
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-16.7	5.6	0.0	11.8	-5.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-11.8	-5.6	11.1	33.3	5.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-12.5	-11.1	-23.5	-11.8	15.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-6.3	-16.7	-11.8	5.9	5.0
кількості працівників	-22.2	-11.1	-11.1	-11.1	-15.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

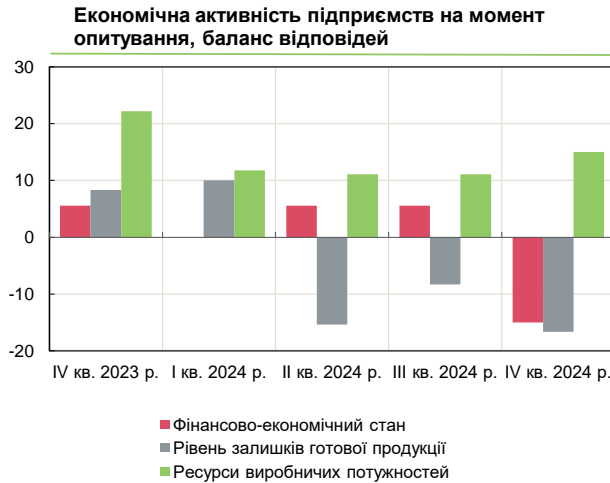
Графік 1

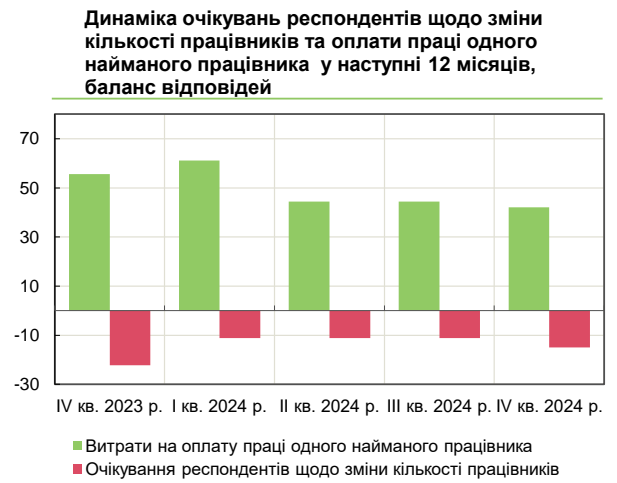
Графік 2

Графік 3

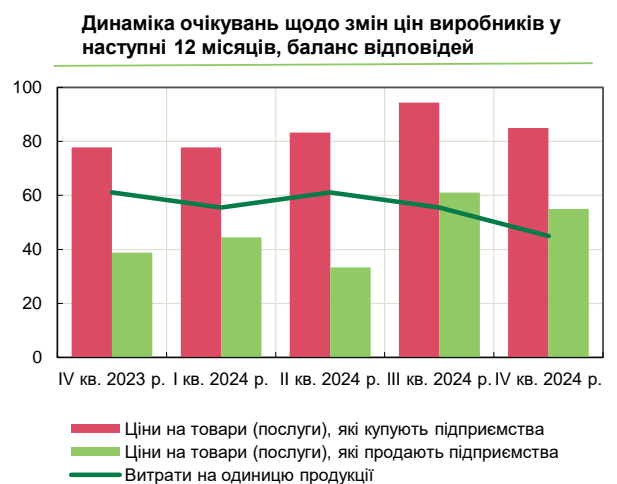
Графік 4

Графік 5

Графік 6

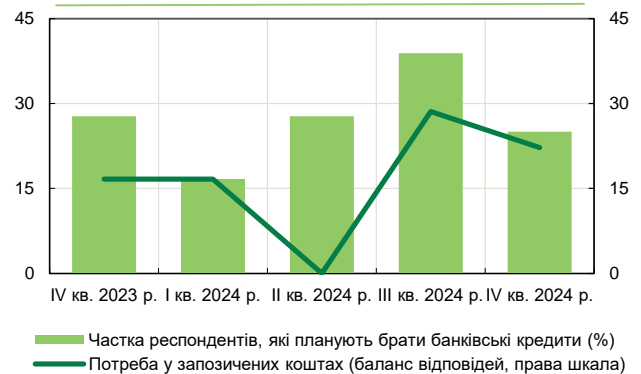
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

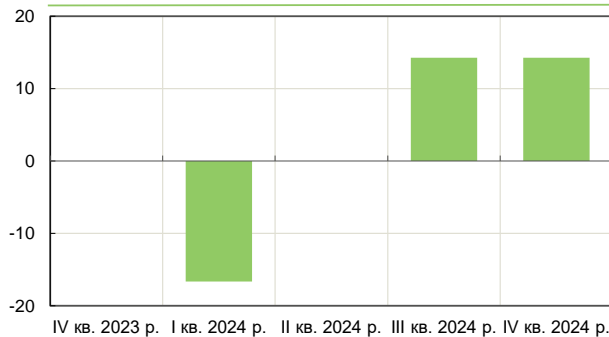
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

